

כשיש ביקוש למוקיונים בכנסת, יש גם היצע

סקנדליים

יחס הציבור לכנסת הוא דו־ערכי מאוד. האורח טוען שהוא רוצה בכנסת רצינית, יעילה, מכובדת. הוא מקנא בחבריה הכנסת, ובפריבילגיות (האמיתיות והמדומות) ש"להם. רבים מוכנים למכור את אמם וסבתם תמורת ארבע שנים בכניין הזה. אבל אותו הציבור נהנה גם מהשפלת הכנסת ומתעלולי הקיר-קס של המוקיונים הפרלמנטריים. והרי זו עובדה: הציבור נחזר באנשים האלה שוב ושוב. יתכן שזה נותן לאורח הרגשה של עליונות. אם הח"כים הם כאלה, אז הם לא יותר טובים ממני. להיפך, אני עולה עליהם. נראה כי טוב לו לאורח לחוש שנבחריו נופלים ממנו. **אם זהו תענוג, אזי לתענוג הזה.**

אין פירוש הדבר שהסקנדליים הם הח"כים הרעים ביותר וכי כל האחרים טובים מהם. כהחלט לא. יש ח"כים, שאינם זקוקים לסקנדלים, מפני שהם רבי־אמנים בתככים מילגנטיים. מקומם מובטח להם, מפני שמומחיותם זו תביא אותם שוב ושוב למקומות הריאליים ברשימות. יש ח"כים שאין להם זמן לכל השטויות האלה — לא לסיקנדרלים ולא לעבודה פרלמנטרית בכלל — מפני שהם אנשי עסקים, יועצים כלכליים ומישפטים. הצוברים הון־עתק בעזרת תוארם ומעמדם.

יש ח"כים הפוקדים את הכנסת רק מעת לעת. מטעמי נימוס. **אבל יש גם כמה ח"כים שבאו לכנסת כדי לשרת באמונה רעיון שהם מאמינים בו.** הפועלים בהתמדה ובשקידה, במיטב יכולתם. הם הקורבנות האמיתיים של התיקשורת.

הנזק הוא ארוך־טווח: כאשר הכנסת נראית כפי שהיא נראית, אין היא מושכת אנשים בעלי־רמה. אלה מתרחקים מן הפוליטיקה, ועוברים למיקצועות רציניים יותר או לחו"ל. אל הסלקציה השלילית הקיימת בכל המיפלגות, המביאה בשלב מוקדם לפליטת אנשים בעלי־ערך מן הפוליטיקה, נוספת הסלקציה השלילית של הפרלמנט.

אפשר לטעון כי יחס התיקשורת לכנסת אינו אלא סימפטום לבעיה עמוקה הרבה יותר. **בכנסת קורה מה שקורה במדינה כולה.** יש הידרדרות, התרופפות, התגסות, התפרעות.

בכל המדינה מתרבים הבריונים, הטפילים, הבורים — אז מדוע שלא יתרבו כאלה גם בכנסת? האם אין הבריונים, הטפילים והבורים זכאים כדמוקרטיה לייצוג נאות, כמו שאר חלקי־האוכלוסיה?

התשובה היא: אין הדמוקרטיה הישראלית יכולה להרשות לעצמה פרלמנט כזה. בסופו של דבר הוא יביא לעירעור יסודות הדמוקרטיה בכלל, ויבשר את הקרקע לאנארכיה ולרודנות, לירידה ולהתמוטטות.

צ'יניקן ישאל: כשביל מה בכלל דרושה הכנסת? מה היא תורמת?

הכנסת מקימה את הממשלה. זה נכון. אבל זהו עניין פורמלאי בלבד. די היה לקיים את הבחירות, לקבוע כמה קולות קיבלה כל מיפלגה — ולהשאיר את השאר להנהלות המיפלגות.

הכנסת צריכה לפקח על הממשלה? תפקיד זה רובין כיום בולו על שיכמה על העיתונות.

הכנסת עצמה אינה חושפת דבר. הח"כים קוראים את הגילויים בעיתונים ורצים להגיש שאילתות והצעות לסדר־היום. העיתונאים, השמחים על כך שגילוייהם זוכים בה, גומלים לח"כים על־ידי מתן פירוטמא אישית. (במסגרת לשר ממה ח"כ...), "במילים חריפות גינה ח"כ", "שאלת את לשר הגיש היום ח"כ", חוקים הכנסת היא בתי־החוקים. אך זה מכבר הפכה חותמת־גומי לחקיקה הממשלתית, וכמה מן החוקים החשובים ביותר שחוקקה — מוטב שלא היו רואים אור לעולם. די להוכיח את החוק לאיסור מגע־שלום, והחוקים החדשים לסתימת פי העיתונות.

פרלמנטרים רציניים הגיעו למסקנה כי דרוש בית שני, כדי לפקח על חקיקת הכנסת. * ראה עמוד 43.

הכנסת כמסר חינוכי? זה יכול היה להיות תפקיד חשוב, ביחוד בארץ כמו שלנו, שאליה עלו יהודים מתריסר מדינות רודניות, ושורשי הדמוקרטיה בה רכים ועדינים. אך אזי לחינוך הניתן במליאה הריקה, בין סקנדל לסקנדל.

הכנסת כפרום להשמעת ריעות ולוויכוח פומבי בין השקפות־עולם? על כך אפשר להשיב רק בצחוק מר.

כל הבעיות האלה החריפו בעידן של "אחרות" לאומית, שפירושה קארטל של עסקני־מיפלגות, העוֹד אופוזיציה יעילה והודרת הפוליטיקה כולה לרמה של חלוקת־שלל, רכילות וקנזניות, מינויים והדחות.

ההצגה, שניתנה במסדרון הכנסת על־ידי צרלי ביטון, גאולה כהן וחבריהם, היתה רק ביטוי למצב הקיים.

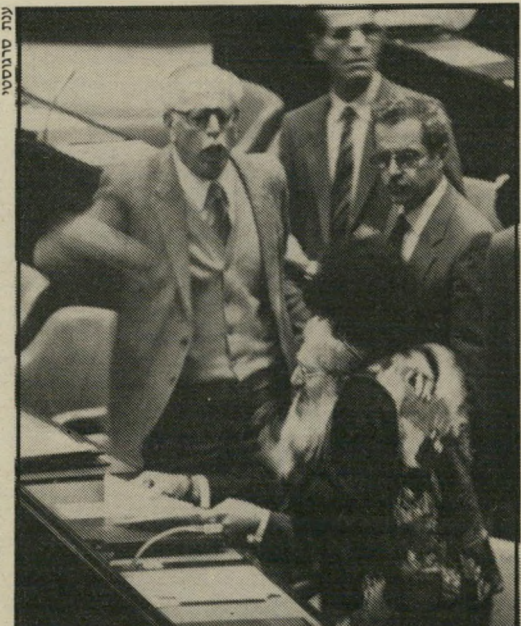
היא גרמה לחגיגת תיקשורת, אך לא לביקורת עצמית בתיקשורת.

אני מציע לכתבים הפרלמנטריים להרהר על חלקם בהידרדרות הכנסת. אם לא שיתנה יחס התיקשורת, אין טעם גם בשינוי שיטת־הבחירות ובשאר הרפורמות המוצעות. **כשיש ביקוש למוקיונים בכנסת, יש גם היצע.**

להרכבת רשימת־המועמדים לכנסת הבאה, ישאלו: מי זה? מה הוא עשה בכנסת? סתם התבטל? אך אם תקלל, תכפיש, תשתמש בנימיקים, תגרום מדי פעם לטערה ותארגן כמה סקנדלים עסיסיים, הכל ישמעו עליך כל הזמן, העיתונאים יאהבו אותך ואתה תהיה בכותרות. **בבוא היום יגידו חבריה־מרכז: "זהה חבר־כנסת בחסד! איזו פעילות! אותו צריכים להחזיר לכנסת!"**

ה לא היה תמיד כך. בשנות ה־50 וה־60 היו בכנסת כמה וכמה עיתונאים רציניים. גם אז ישבו על ספסלי־העיתונאים לא־מעט אפסים, אולם לא הם קבעו. בלטו כתבים שהיו בעצמם מומחים לעשייה הפרלמנטרית, ולא־פעם שאלו ח"כים חשובים לעצמם. לא רוח רק על סקנדלים (מעט לעת הדין או כאלה), אלא גם על יוזמות רציניות, דיונים מעמיקים, נאומים חשובים.

גועז זה של עיתונאים נעלם כמעט כליל מנוף הכנסת. נשארו כמעט רק חובבי־הסקנדלים, אוספי הפיקנטריה, רכלנים פרו־ליטיים הקוראים לעצמם כתבים מדיניים.

שערויה קודמת: * מסקנדל לסקנדל

בין אלה רובין ח"כים מסויימים נוצר סימביוזיס, ואין אלה יכולים להתקיים בלי אלה.

הח"כים זקוקים לפירסומם, כי עליה כל קיומם. אם לא יספקו לעיתונאים את הסחורה, לא ישמע איש על קיומם.

העיתונאים זקוקים לח"כים אלה, כי הם חוסכים להם מאמץ וטריחה. אין צורך לרוץ, לחפש, לחקור. הכל מונח, מוכן ומזומן, במיזנון הכנסת. ארוז בידי אמון — הכותרת של מחר, הסקנדל היומי, הרכילות העסיסית. "סערות־רוחות פרצה", ח"כ לח"כ: אידיוט! שרע! "חילופי־דברים חסרי־תקדים בוועדה" וכו'.

חבריה־כנסת, המוכנים לרבר בכל עת על כל דבר, בתוספת פילפל של השמצות, יכולים תמיד למלא כמה דקות של מנט. יש ח"כים הנכנסים לאולם־המליאה רק כשמובטח מראש שיהיה סקנדל, וממילא שיהיו צלמים וכתבים. בעיני הציבור, אלה הם הח"כים הפעילים והמוצלחים ביותר.

יש ח"כים שכל הקריירה שלהם בנויה על סקנדלים, והם זכו בתהילה עולמית. מיליונים ברחבי העולם מכירים כיום את גאולה כהן (חברת־הפרלמנט הישראלית שצעקה על הנשיא קאטרוב) ואת התעריכת המיוזנת לה שן סקנדלים וכניינות.

אפשר לקחת תריסר מבין הח"כים הידועים ביותר, לשים אותם על כף של מאזניים ולשים זכוב מת על הכף השנייה — ושום כף לא תגבר.

רגעים נדירים של כנות יגיד כתב פרלמנטרי כזה: "מה אתה רוצה? אני נותן לציבור מה שהוא רוצה לראות ולקרוא. אין זאת הצדקה למעילה בתפקיד, אבל יש בזה גרעין של אמת."

* ח"כ תופיק טובי מסתער על גאולה כהן, שהניפה במליאת הכנסת כרזה מעליבה מול פני מישלחת של מיפלגת הירוקים בגרמניה.

עיתונות חוגגת: יש מכות בכנסת! הוֹ חברי הכנסת הסתערו באגרופים קמוצים איש על רעהו. מישהו נפלה. משהו נקרע. שוטרי־הכנסת נאלצו להתערב.

נהג כל המרכיבים של פסטיבל תיקשורתי. לאן הגענו? איזו הידרדרות הכסודם היינו? כרפובליקת־בננות? הכתבים כותבים. הפרשנים מסבירים. השרים משרים. הכל מראינים את הכל. חגיגה.

ייתי מציע לעמיתי בכלי־התיקשורת הסתכל בראי ולשאל את עצמם כמה שאלות נוקבות. **למשל: מהו חלקם של בלי התיקשורת עצמם בהידרדרות ביה־הנבחרים?**

שמה תרמו העיתונאים עצמם תרומה נכבדה — להתפרעות הכנסת?

אולי צריך בדיקה־בית של בתי־החוקים להתחיל קודם כל בבדיקה של בתי־התיקשורת?

אולי מוטב להם לעיתונאים להכות על חטא על חוס שלום, לפני שהם מכים על חוזה של ח"כ זה או אחר?

במילים פשוטות: אולי החגיגה התיקשורתית אינה תוצאה של ההתפרעות הפרלמנטרית, אלא להיפך — ההתפרעות הפרלמנטרית היא תוצאה של החגיגה התיקשורתית?

מה שנים ידוע בכנסת כלל פשוט ומובן לכל. **אפשר להגדירו כך:** "מסקנדל לסקנדל, בוחנו יגיד!"

יכול ח"כ להתמסר ברצינות לנושא מסויים, להשקיע בו את כל זמנו ומרצו. לקרוא ספרים ומאמרים. לקבץ עובדות ומיסי פרים. לגבש לקחים ומסקנות. לחבר נאום מאלף ופוק־עיניים.

בבוא השעה הגדולה עולה הח"כ לדוכה־הנאומים, ורואה לפניו אולם ריק. חצירת־סר ח"כים משועממים פזורים כאולם, כשהם שקועים בשוחות או בכתובת־מיכתבים.

הנאום מעיף מבט אל יציע־העיתונאים, ומגלה כי אין שם נפש חיה. כולם יושבים במיזנון ומרכלים.

אם הח"כ חרוץ מאוד, הוא מתברר תמצית קצרה של נאומו, ושם עותקים על השולחנות בחדר־העיתונאים.

כאשר אלה הזורים מן המיזנון, שבועי השמצות והכפשות, הם מוצאים את גליון־הנייר, מעיפים בו מבט חטוף, נאנחים "אויש, עוד פעם הנודניק הזה!" וזורקים אותו לסל.

ח"כ פיקח נוהג, כמובן, אחרת. הוא שולח את הדובר שלו (יש לו, כמובן, דובר) אל העיתונאים במיזנון, וזה לוחש להם, בסודי־סודות, בעוד רבע שעה ינאם הבוס שלי. הוא הכין הפתעה. תהיה שעוריה נוראית.

העיתונאים מסיימים את הקפה ואת השיחה ורצים למלא את היצע. צלם הטלוויזיה, שנמסר לו בסוד מראש מה עומד להתרחש, מבקש להרליק את הזרקורים כאולם ומכוון את המצלמה.

הח"כים במיזנון ובחדרי־המנוחה, המרגישים שעומד לקרות משהו, ממהרים אל אולם־המליאה, רואים את הזרקורים הדלוקים והצלמים הדרוכים, ומתכוננים לאקשן.

אז עולה הח"כ לדוכו, סוקר את ההכנות, ומתחיל בנאומו. בסיגנון של קאקא־פיפי תחת. פלוני פאשיסט, או אש־פיסט, אלמוני כוגד או גנב או אידיוט. פלוני ואלמוני (שעה קלה לפני כן שתו עם הנאום קפה במיזנון) קופצים ממקומותיהם ומשיבים מילחמה שערה. למחרת היום יש בעיתונות כותרות־ענק: "סערה חסרת־תקדים פרצה אתמול במליאת־הכנסת..."

אולי מרגיש הח"כ שלא די בכך. באמצע הנאום, אחרי שהביט בצלם הטלוויזיה ונתן לו את מוסכם, הוא שולף סכין נוטף־דם (ההפסע גובר!) או משליך על הארץ ספרית־פילה ודורך עליו (הטפריטפו הרפורמיס!) או עומד על הראש (הכל הפוך במישטר הזה!).

היור מורה לסדרנים להוציא את הנאום מהאולם, לטלוויזיה יש שקופ, המחזה מוצג להמונים, והכל נהגים.

ואם כל זה אינו מספיק, יש בכיסו של הח"כ הנשק האחרון: האגרוף.

אניני בא לומר שהתיקשורת אינה צריכה לסקר את המחזות המבישים, גם כשהם מפוברקים בעליל למענם בלבד.

אניני בא בטענות על ההתעלמות הכמעט־מוחלטת מן העובדה הרצינית בכנסת.

פועלת כאן שיטת המקל והגזר: מקל־ההתעלמות פוגע בחיכים רציניים ובעבודה פרלמנטרית רצינית, גזר־הפירסומת מרענן לאמני־סקנדל.

כל ח"כ חרש לומר מן הרגע הראשון של בואו לכנסת: אם תעסק בעבודה רצינית, תשקע בכנסת כמו אבן נביצה. איש לא ישמעו עליך. אחרי ארבע שנים, כשמרכזה־מיפלגה ייגש